

1 Duševní poruchy v dětství a adolescenci

ICD-10

- pro nejednotnost teoretických pojetí – deskriptivní ale s výjimkami (např. zachování organicky podmíněných poruch)
- ústup od nosologie (neužívány pojmy /onemocnění/ apod., ale pouze porucha)

Klasifikace u dětí

a, poruchy vývojové (poruchy učení, pervazivní vývojové poruchy), k nim řazena i mentální retardace

b, poruchy pro dětský věk specifické (začínající obvykle v dětství)

c, ostatní

- organické duševní poruchy
- duševní poruchy vyvolané účinkem psychoaktivních látek
- schizofrenie
- poruchy nálady
- neurotické poruchy
- behaviorální syndromy spojené s fyziologickými poruchami

Všechny tyto poruchy mohou být diagnostikovány stejně u dětí, jako u dospělých, mají pro všechny věkové skupiny analogické charakteristiky, pouze klinický obraz je vždy v konkrétních projevech, v obsahu atd. závislý na věku dítěte

Vztahy k naší klasické psychiatrické nosologii:

„psychopatie“ – poruchy osobnosti – dg. Až od 15 let (event. Od 18 let) – u dětí v případě abnormního vývoje osobnosti u nás užíván pojem disharmonický vývoj osobnosti. V ICD jako samostatná diagnóza nezařazen – protože poruchu není možné popisně jednoznačně odlišit od přechodných poruch se stejným (či podobným) klinickým obrazem.

Psychózy, neurózy, psychosomatické poruchy – dělení zachováno jen zčásti:

- a) **psychózy:** organické (delirium, organická halucinosa, apod.)
- schizofrenie;
 - event. maniodepresivní psychóza (u dětí vzácně)
 - + pro děti typické – pervazivní vývojové poruchy (zejména autismus)

b) neurotické poruchy

- poruchy adaptace

- neurózy a emoční a behaviorální poruchy (zejména úzkostné poruchy, disociativní poruchy, obsese, deprese; včetně specificky dětských úzkostných a behaviorálních poruch)

U dětí časté dělení:

- poruchy internalizující (hlavně úzkost, deprese, obsese)
- externalizující (zejména poruchy chování, hyperaktivita – ne však hyperaktivita s předpokládaným biologickým podkladem – tj. ne F 98.0? (porucha aktivity a pozornosti)

/odlišení poruchy adaptace a reakce na stres x neurotické poruchy: opět zachováno částečně etiologické hledisko/

c) psychosomatika – zejména psychologické a behaviorální faktory spojené s jinými onemocněními (kap.F 54), event. kap. F 45 – některé dg. pro děti typické: tiky enuresy, enkopresy, koktavost

F 80 – F 89 - Poruchy psychického vývoje

F 80 – Specifické vývojové poruchy řeči a jazyka

- specifická porucha artikulace řeči
- expresivní porucha řeči
- receptivní porucha řeči
- získané afázie z epilepsie
- jiné vývojové poruchy řeči a jazyka

F 81 – Specifické vývojové poruchy školních dovedností

- specifická porucha čtení, počítání, psaní, smíšená porucha školních dovedností

F 82 – Specifická vývojová porucha motorické funkce

F 83 – Smíšené specifické vývojové poruchy (žádná nepřevládá)

F 84 – Pervazivní vývojové poruchy

- mezi 7. a 24. měsícem, ztráta manuálních a verbálních dovedností, zpomalení růstu hlavy, progr. motorické deteriorace
- (Kennerův = časný) dětský autismus, atypický autismus
- Rettův syndrom
- jiná desintegrační porucha v dětství
- hyperaktivní porucha sdružená s mentální retardací a stereotypními pohyby
- Aspergův syndrom (= jako autismus, ale bez retardace, jsou problémy v sociální interakci, stereotypní projevy chování, omezení zájmů a aktivit)

F 88 – Jiné poruchy psychického vývoje (= vývojové agnózie)

F 89 – Nespecifikovaná porucha psychického vývoje (= vývojová porucha NS)

F 90 – F 98 - Poruchy chování a emocí se začátkem v dětství a adolescenci

F 90 – Hyperkinetické poruchy (raný začátek)

- porucha aktivity a pozornosti
- hyperkynetická porucha chování
- jiné hyperkynetické poruchy
- nespecifikovaná hyperkinetická porucha

F 91 - Poruchy chování

- porucha chování ve vztahu k rodině
- nesocializovaná porucha chování
- socializovaná porucha chování
- porucha s opozičním vzdorem
- jiné poruchy chování
- nespecifikovaná porucha chování

F 92 - Smíšené poruchy chování a emocí

- depresivní porucha chování
- jiné smíšené poruchy chování a emocí = nepři.(?) porucha chování a úzkost, obsese, fobie, hypochondrie, atd.

F 93 - Emoční poruchy se začátkem specifickým pro dětství (mají lepší prognózu než v pozdějším věku)

- separační úzkostná porucha v dětství
- fobické úzkostné poruchy
- sociální úzkostná porucha
- porucha sourozenecké rivality
- jiné emoční poruchy
- nespecifikované emoční poruchy

F 94 - Poruchy sociálních vztahů se vznikem specifickým pro dětství a adolescenci (odchylky sociální funkce)

- selektivní mutizmus
- reaktivní porucha přichylnosti – u zanedbaných, týraných a zneužívaných dětí
- desinhibovaná přichylnost v dětství = ústavní děti

F 95 - Tikové poruchy

- přechodná tiková porucha (nejdéle 12 měsíců)
- chronická motorická nebo verbální tiková porucha (trvá déle)
- Tourettův syndrom = kombinovaná verbální a mnohočetná motorická tiková porucha
- jiné tikové poruchy
- nespecifikované tikové poruchy

F 96

F 97

F 98 - Jiné poruchy chování a emocí začínající obvykle v dětství a adolescenci

- neorganická enuresa
- neorganická europresa
- porucha příjmu jídla v útlém a dětském věku (= požívání nestravitelných látek, hlína, barviva, atd. – kódujeme jinak např. u autismu nebo u mentálních retardací)
- poruchy se stereotypními pohyby - u mentálních retardací (stereotypní pohyby – houpání), u postiženého zraku – šťouchání do oka
- koktavost = zadržávání
- breptavost = tumultus?
- jiné specifikované poruchy chování a emocí (kousání nehtů, cucání palce, nadměrná masturbace, atd.)

F 99 - Duševní porucha jinde nespecifikovaná